

Suvestinė redakcija nuo 2000-05-26 iki 2004-08-02

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1995, Nr. 51-1245, i. k. 0951010ISTA0001-920

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BIBLIOTEKŲ
Į S T A T Y M A S**

1995 m. birželio 6 d. Nr. I-920
Vilnius

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas nustato Lietuvos bibliotekų sistemą, ryšius tarp bibliotekų, bibliotekų finansavimą ir valstybinę reguliavimą, apibūdina Lietuvos bibliotekų fondą ir jo apsaugą.

Pagrindinės įstatymo nuostatos:

spaudiniai ir kiti dokumentai (knygos, periodiniai leidiniai, rankraščiai, natos, mikroformos, garsiniai regimieji, kartografiniai, vaizdiniai, elektroniniai, neregių raštu atspausdinti ir kiti dokumentai), sukaupti ir saugomi valstybinėse ir nevalstybinėse bibliotekose, taip pat spaudiniai ir kiti dokumentai, esantys kitų valstybių bibliotekose, archyvuose ir privačiuose rinkiniuose, bet teisėtai priklausantys Lietuvos Respublikai, yra Lietuvos nacionalinis turtas, saugomas Lietuvos Respublikos įstatymų ir tarptautinių susitarimų nustatyta tvarka,

spaudiniai ir kiti dokumentai, neatsižvelgiant į jų autorių ar juose užfiksuotų žinių politinę ar ideologinę orientaciją, turi būti nemokamai prieinami visiems asmenims.

2 straipsnis. Bibliotekos apibūdinimas

Biblioteka yra kultūros, švietimo ir informacijos įstaiga, kurioje renkami, tvarkomi, saugomi spaudiniai ir kiti dokumentai, sisteminamos ir platinamos juose užfiksuotos žinios pažinimo, bendravimo, žmonių sukauptų žinių išsaugojimo, ugdymo ir rekreacijos tikslams, įregistruota šio įstatymo nustatyta tvarka.

3 straipsnis. Bibliotekų veiklos teisinis reguliavimas

Lietuvos bibliotekos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Kultūros ministerijos norminiais aktais bei Lietuvos Respublikos tarptautiniais susitarimais.

Kiekviena biblioteka, nesvarbu, ar ji turi juridinio asmens teises, veikia pagal steigėjo patvirtintus bibliotekos nuostatus.

4 straipsnis. Valstybinės ir nevalstybinės bibliotekos

Lietuvos Respublikoje yra valstybinės ir nevalstybinės bibliotekos.

Valstybinės bibliotekos yra bibliotekos, kurių steigėjai yra valstybės valdymo institucijos, savivaldybės bei kitos institucijos.

Nevalstybinės bibliotekos yra bibliotekos, kurių steigėjai yra nevalstybinės įmonės, įstaigos, taip pat politinės, profesinės, religinės, visuomeninės organizacijos ir visuomeniniai judėjimai bei fiziniai asmenys.

Nevalstybinės bibliotekos gali gauti metodinę pagalbą iš valstybinių bibliotekų ir bibliotekų metodikos centrų.

5 straipsnis. Bibliotekų teisės

Neturinčios juridinio asmens teisių bibliotekos teises ir pareigas nustato steigėjo patvirtinti nuostatai.

Biblioteka, turinti juridinio asmens teises, gali:

- 1) turėti einamąsias nacionalinės ir užsienio valiutos sąskaitas viename iš Lietuvos Respublikoje pasirinktų bankų, taip pat steigėjui leidus, – po vieną užsienio valiutos sąskaitą bet kurioje užsienio valstybėje;
- 2) steigėjui leidus, steigti filialus, turinčius savo atskirą buveinę ir galinčius steigėjo leidimu turėti einamąją sąskaitą;
- 3) remdamasi bibliotekos nuostatais, valdyti, naudotis ir disponuoti jai priskirtu turtu;
- 4) sudaryti sutartis, prisiimti įsipareigojimus; steigėjui leidus, sudaryti sutartis dėl bibliotekos turto naudojimo;
- 5) nustatyti savo vidaus struktūrą;
- 6) steigėjui leidus, steigti fondus bei personalines įmones;
- 7) nustatyti savo teikiamų paslaugų kainas, jei jų nenustato bibliotekos steigėjas;
- 8) atsiskaityti už pateiktas prekes, atliktus darbus bei paslaugas bet kuria sutarta forma, neprieštaraujančia Lietuvos Respublikos įstatymams ir kitiems teisės aktams;
- 9) jungtis į bibliotekų asociacijas;
- 10) turėti kitų šio įstatymo nenustatytų civilinių teisių ir pareigų, jeigu jos neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams.

II. BIBLIOTEKŲ SISTEMA, BIBLIOTEKŲ STEIGIMAS IR LIKVIDAVIMAS

6 straipsnis. Bibliotekų sistema

Lietuvos bibliotekų sistemą sudaro universalios ir specialios bibliotekos.

Universalios bibliotekos aptarnauja skaitytojus pagal teritorinį principą, tenkina įvairių profesijų, įvairaus išsimokslinimo bei įvairaus amžiaus skaitytojų kompleksinius informacijos poreikius, kaupia universalaus turinio spaudinius ir kitų dokumentų fondą, atsižvelgdamos į aptarnaujamos teritorijos ekonominius, kultūrinius ir demografinius ypatumus.

Specialios bibliotekos tenkina specialios (mokslo, gamybos, mokymo ir kt.) informacijos poreikius ir formuoja spaudinių ir kitų dokumentų fondą, atsižvelgdamos į steigėjo funkcijas.

Universalios bibliotekos yra:

- 1) Nacionalinė biblioteka;
- 2) viešosios bibliotekos:
 - a) apskričių bibliotekos;
 - b) rajonų ir miestų savivaldybių bibliotekos.

Specialios bibliotekos yra:

- 1) mokslo institucijų bibliotekos;
- 2) aukštųjų mokyklų bibliotekos;
- 3) švietimo įstaigų bibliotekos;
- 4) kitos bibliotekos.

7 straipsnis. Nacionalinė biblioteka

Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka yra pagrindinė viešo naudojimo mokslinė Lietuvos Respublikos biblioteka, nacionalinis spaudos archyvas, lietuviškų ir lituanistinių bei reikšmingiausių užsienio šalių mokslo ir universalaus pobūdžio spaudinių bei kitų dokumentų saugykla, nacionalinės bibliografijos, lituanistinių leidinių valstybinio registravimo, informacijos, bibliotekų mokslo tiriamojo darbo, metodinės veiklos bei šių darbų koordinavimo centras.

Nacionalinės bibliotekos nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Nacionalinės bibliotekos steigėja yra Kultūros ministerija.

8 straipsnis. Apskritis viešoji biblioteka

Apskritis viešoji biblioteka garantuoja valstybinių bibliotekininkystės plėtojimo programų vykdymą apskrityje, yra apskritis viešųjų bibliotekų metodikos, bibliografijos ir informacijos centras. Ji garantuoja apskritis bibliotekų ryšius su Lietuvos bibliotekų fondu, atlieka kitas funkcijas, nustatytas Kultūros ministerijos patvirtintuose Apskritis viešosios bibliotekos nuostatuose.

Apskritis viešoji biblioteka kaupia universalų apskritis poreikius tenkinančių spaudinių ir kitų dokumentų fondą; kaupia ir saugo spaudinius ir kitus dokumentus, susijusius su apskritimi.

Apskritis viešosios bibliotekos steigėja yra Kultūros ministerija.

9 straipsnis. Rajono arba miesto savivaldybės biblioteka

Rajono arba miesto savivaldybės biblioteka kaupia universalų rajono ar miesto poreikius atitinkančių spaudinių ir kitų dokumentų fondą; kaupia ir saugo spaudinius ir kitus dokumentus, susijusius su rajonu ar miestu; garantuoja visų savivaldybės teritorijoje esančių bibliotekų ryšį su Lietuvos bibliotekų fondu.

Rajono arba miesto savivaldybės bibliotekos steigėja yra rajono arba miesto savivaldybė.

Kiekviename rajone ar mieste turi būti įsteigta rajono ar miesto savivaldybės biblioteka su filialais miesto mikrorajonuose ir (arba) kaimo gyvenamosiose vietovėse.

Miesteliuose ir miestuose gali būti steigiami miestelio arba miesto savivaldybės bibliotekos filialai, aptarnaujantys vaikus.

Rajono ar miesto savivaldybės bibliotekos filialų skaičių ir jų išdėstymą atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir tankumą nustato savivaldybė, suderinusi su Kultūros ministerija.

Rajono ar miesto savivaldybės bibliotekos filialai steigiami:

kaimo vietovėse vienas bibliotekos filialas steigiamas vidutiniškai 700–800 gyventojų; miesteliuose bibliotekos filialas steigiamas, jei juose gyvena iki 10 tūkst. gyventojų; miestuose, kuriuose gyvena daugiau negu 10 tūkst. gyventojų, miesto bibliotekos filialai steigiami vidutiniškai 20 – 30 tūkst. gyventojų.

Miestuose kurortuose 5 tūkstančiams gyventojų steigiama biblioteka.

Mieste, kuriame yra miesto ir rajono savivaldybių bibliotekos, miesto ir rajono savivaldybių susitarimu gali būti viena biblioteka, aptarnaujanti miesto ir rajono gyventojus. Tokiu atveju ši biblioteka finansuojama iš miesto ir rajono savivaldybių biudžetų lėšų.

Rajono arba miesto savivaldybių bibliotekos pagal susitarimą su miesto ligoninėmis ir kitomis gydymo įstaigomis, įkalinimo, globos ir rūpybos bei kitomis socialinėmis institucijomis organizuoja bibliotekų paslaugas šiose institucijose, taip pat sudaro sąlygas invalidams naudotis spaudiniais ir kitais dokumentais bei informacija.

10 straipsnis. Mokslo institucijų bibliotekos

Mokslo institucijų bibliotekos kaupia spaudinių ir kitų dokumentų fondą, kuris tenkina ją įsteigusios institucijos poreikius naudotis spaudiniais ir kitais dokumentais bei informacija; dalyvauja formuojant Lietuvos bibliotekų fondą ir bibliotekų informacinę sistemą.

11 straipsnis. Aukštųjų mokyklų ir švietimo įstaigų bibliotekos

Aukštųjų mokyklų ir švietimo įstaigų bibliotekos yra bibliotekos, kaupiančios spaudinių ir kitų dokumentų fondą, garantuojančių galimybę aukštajai mokyklai ar švietimo įstaigai įgyvendinti mokslo, didaktinius ir ugdymo tikslus, tobulinti dėstytojų (mokytojų) kvalifikaciją, ir dalyvaujančios formuojant Lietuvos bibliotekų fondą bei bibliotekų informacinę sistemą.

Aukštojoje, aukštesniojoje, profesinėje ir bendrojo lavinimo mokykloje turi būti įsteigta biblioteka.

Kaimo pradinėje ir pagrindinėje mokykloje rajono savivaldybės sprendimu biblioteka gali būti nesteigiama, jeigu yra rajono savivaldybės bibliotekos filialas, galintis aptarnauti šias mokyklas. Šiuo atveju savivaldybė viešajai bibliotekai turi skirti papildomą finansavimą.

12 straipsnis. Kitos bibliotekos

Juridiniai ir fiziniai asmenys gali steigti bibliotekas, kurios tenkina jų poreikius naudotis spaudiniais ir kitais dokumentais bei informacija.

Visose rajonų ir miestų ligoninėse, globos ir rūpybos institucijose, įkalinimo vietose turi būti organizuojamos bibliotekų paslaugos. Tam šiose institucijose steigiamos bibliotekos arba sudaromos sutartys su viešosiomis bibliotekomis dėl bibliotekų paslaugų.

13 straipsnis. Valstybinės reikšmės bibliotekos

Bibliotekos, kurių fondai turi išskirtinę reikšmę mokslui, švietimui, kultūrai, šalies ūkiui ir sudaro Lietuvos bibliotekų fondo pagrindą, garantuoja jo vientisumą bei tenkina pagrindinius visuomenės poreikius naudotis spaudiniais ir kitais dokumentais bei informacija, yra valstybinės reikšmės bibliotekos. Valstybinės reikšmės bibliotekos yra:

Vilniaus universiteto biblioteka,

Lietuvos mokslų akademijos biblioteka,

Lietuvos technikos biblioteka,

Lietuvos medicinos biblioteka,

Lietuvos aklųjų biblioteka.

Valstybinės reikšmės bibliotekos yra savo tinklo bibliotekų metodikos centrai.

14 straipsnis. Bibliotekų tinklai ir kitokie susivienijimai

Bibliotekų tinklas yra organizuota bibliotekų, kurias vienija panašūs tikslai bei kiti bendri požymiai, visuma.

Tarpusavio susitarimu bibliotekos bendriems uždaviniams spręsti gali jungtis į asociacijas, susivienijimus ir kitokius junginius.

15 straipsnis. Bibliotekų registravimas

Visos bibliotekos registruojamos Kultūros įstaigų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės, nustatyta tvarka.

16 straipsnis. Bibliotekų turtas

Bibliotekos turtą gali sudaryti pastatai, patalpos, kitos pagrindinės priemonės, spaudinių ir kitų dokumentų fondas, finansiniai ištekliai ir kitas su bibliotekos veikla susijęs turtas. Valstybinės bibliotekos joms priskirtą valstybės turtą valdo, juo naudojasi neatlygintinai ir privalo jį tausoti bei saugoti.

Valstybinių bibliotekų, jų skyrių ir filialų patalpos yra valdomos ir naudojamos patikėjimo teise

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-1681](#), 2000-05-16, Žin., 2000, Nr. 43-1223 (2000-05-26), i. k. 1001010ISTAI-1681

Pastatai ir patalpos, kuriose yra valstybinės bibliotekos, bei šių bibliotekų turtas neprivatizuojami, neparduodami, neperduodami, taip pat neįkeičiami.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-1681](#), 2000-05-16, Žin., 2000, Nr. 43-1223 (2000-05-26), i. k. 1001010ISTAI-1681

Bibliotekos steigėjas privalo rūpintis, kad biblioteka turėtų reikiamų lėšų, bibliotekininkystės specialistų, veiklai tinkamas patalpas ir bibliotekų įrangą.

17 straipsnis. Valstybinės bibliotekos išskeldinimas iš patalpų

Biblioteka gali būti išskeldinta tik į geresnes už buvusias patalpas, tinkamas bibliotekos funkcijoms.

18 straipsnis. Bibliotekų reorganizavimas

Valstybinių bibliotekų steigėjas, norėdamas reorganizuoti biblioteką, turi parengti jos reorganizavimo projektą ir prieš 1 mėnesį iki sprendimo apie bibliotekos reorganizavimą priėmimo

dienos pateikti jį Kultūros ministerijai ir gauti jos leidimą reorganizuoti. Reorganizavimo projekte turi būti nurodytas bibliotekos pavadinimas, adresas, reorganizavimo būdas, tikslas, terminas, reorganizavimo pagrindimas, turto įvertinimas, prievolių perėmimas ir jų terminai, reorganizuojamos bei reorganizuotos bibliotekos uždaviniai ir funkcijos bei išsami informacija apie spaudinių ir kitų dokumentų fondo paskirstymą. Prie reorganizavimo projekto turi būti pridėtas po reorganizavimo veikiančios bibliotekos įstatų projektas.

Kultūros ministerija per 2 savaites nuo kreipimosi dienos turi priimti sprendimą dėl bibliotekos reorganizavimo.

Kultūros ministerijos atsisakymą leisti reorganizuoti biblioteką steigėjas turi teisę apskūsti teismui.

19 straipsnis. Bibliotekų likvidavimas

Valstybinės reikšmės ir viešosios bibliotekos negali būti likviduotos.

Kitų valstybinių bibliotekų steigėjai, norėdami likviduoti biblioteką, turi parengti jos likvidavimo projektą ir prieš 1,5 mėnesio iki sprendimo apie bibliotekos likvidavimą priėmimo dienos pateikti jį Kultūros ministerijai ir gauti jos leidimą likviduoti. Likvidavimo projekte turi būti nurodytas bibliotekos pavadinimas, adresas, likvidavimo terminas, pagrindimas, turto įvertinimas, išsami informacija apie spaudinių ir kitų dokumentų fondo bei kitokio bibliotekos turto panaudojimą.

Kultūros ministerija per 1 mėnesį nuo kreipimosi dienos turi priimti sprendimą dėl bibliotekos likvidavimo. Jei atsakymas neigiamas, turi būti pateikiami motyvai dėl priimto sprendimo.

Kultūros ministerijos atsisakymą leisti likviduoti biblioteką steigėjas turi teisę apskūsti teismui.

Steigėjas, gavęs Kultūros ministerijos sutikimą likviduoti biblioteką, turi sudaryti komisiją, kurioje privalo dalyvauti Kultūros ministerijos ir likviduojamos bibliotekos bei jos metodikos centro atstovai.

Likviduojant valstybinę instituciją, turinčią biblioteką, šios bibliotekos likvidavimui arba reorganizavimui taikomi šio įstatymo 17 ir 18 straipsnių reikalavimai.

Nevalstybinės bibliotekos likviduojamos steigėjo sprendimu prieš dvi savaites pranešus apie tai Kultūros ministerijai.

Įsigyti parduodamus likviduojamos nevalstybinės bibliotekos spaudinius ir kitus dokumentus pirmumo teisę turi valstybinės bibliotekos.

Likviduojamų bibliotekų dokumentai, sudarantys Lietuvos archyvų fondo dalį, naudojami Lietuvos Respublikos archyvų įstatymo nustatyta tvarka.

III. BIBLIOTEKŲ FONDAS

20 straipsnis. Lietuvos bibliotekų fondas

Lietuvos bibliotekų fondas – tai vienodais organizaciniais principais sudaryta ir bendros informacinės sistemos pagrindu sujungta bibliotekų fondų visuma.

Lietuvos bibliotekų fondo struktūrą, formavimo principus, bibliotekų teises ir pareigas formuojant šį fondą ir juo naudojantis nustato Kultūros ministerijos patvirtinti Lietuvos bibliotekų fondo nuostatai.

Valstybinis bibliotekos fondas yra valstybės nuosavybė. Jo apskaitos, saugojimo ir naudojimo tvarką reglamentuoja įstatymų nustatyta tvarka patvirtinti bibliotekų standartai, kurie yra privalomi visoms valstybinėms bibliotekoms.

Biblioteka, į kurią kreipiasi abonentas, privalo panaudoti viso Lietuvos bibliotekų fondo galimybes, kad būtų patenkinti abonento poreikiai.

Bibliotekų dokumentai, sudarantys archyvų fondo dalį, saugomi ir naudojami Lietuvos Respublikos archyvų įstatymo nustatyta tvarka.

21 straipsnis. Bibliotekos fondo komplektavimas

Bibliotekos fondas komplektuojamas iš gaunamų privalomųjų spaudinių egzempliorių, iš juridinių ir fizinių asmenų įsigyjamų spaudinių ir kitų dokumentų, keičiantis spaudiniais ir kitais dokumentais su Lietuvos ir kitų valstybių bibliotekomis, iš dovanotų arba gautų kaip palikimas spaudinių ir kitų dokumentų.

Privalomąjį nemokamą spaudinių ir kitų dokumentų egzempliorių gauna Nacionalinė, valstybinės reikšmės ir apskričių viešosios bibliotekos. Privalomųjų egzempliorių skaičių, jų skyrimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Rajono ir miesto leidėjai privalo siųsti po vieną nemokamą privalomąjį spaudinių ir kitų dokumentų egzempliorių šio rajono arba miesto savivaldybės bibliotekai.

Spaudinių ir kitų dokumentų siuntimo bibliotekoms tvarką ir tarifus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

22 straipsnis. Depozitinis fondas

Lietuvos bibliotekų nenaudojami ar turintys nedidelę paklausą, bet nepraradę mokslinės ar istorinės vertės spaudiniai ir kiti dokumentai gali būti perduoti į depozitinį fondą, veikiantį pagal Kultūros ministerijos patvirtintus nuostatus.

23 straipsnis. Mainų fondas

Bibliotekos neprofiliniai, dubletiniai, mažą paklausą turintys bei mainams skirti spaudiniai ir kiti dokumentai gali būti perduoti į mainų fondą.

Spaudinių ir kitų dokumentų mainų, pardavimo ir pardavimo iš mainų fondo tvarką nustato Kultūros ministerija.

24 straipsnis. Bibliotekų fondų apsauga

Bibliotekos fondo saugojimo sąlygas ir apskaitos tvarką reglamentuoja įstatymų nustatyta tvarka patvirtinti bibliotekos fondo apskaitos ir saugojimo standartai.

Bibliotekų abonentai privalo laikytis naudojimosi biblioteka taisyklių ir saugoti naudojamus spaudinius bei kitus dokumentus. Bibliotekų abonentai, praradę spaudinius ir kitus dokumentus iš bibliotekos fondų arba padarę jiems nepataisomą žalą, privalo juos pakeisti tokiais pat arba bibliotekos pripažintais lygiaverčiais, o jei pakeisti neįmanoma, – atlyginti dešimterioją jų rinkos kainą.

Už bibliotekos spaudinių ir kitų dokumentų negrąžinimą nurodytu terminu imamas mokestis, kurio dydį nustato Kultūros ministerijos patvirtintos Tipinės skaitytojų aptarnavimo taisyklės.

Skaitytojams, turintiems laikinąjį skaitytojo bilietą, spaudiniai ir kiti dokumentai išduodami į namus už spaudinių ir kitų dokumentų rinkos kainos dydžio užstatą.

Bibliotekos darbuotojai, dėl kurių kaltės dingo, buvo pagrobti, sunaikinti arba sužaloti bibliotekos spaudiniai ir kiti dokumentai, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

25 straipsnis. Bibliotekos rankraščių, senų, retų, ypač vertingų spaudinių ir kitų dokumentų apsauga ir restauravimas

Bibliotekos rankraščių, senų, retų, ypač vertingų spaudinių ir kitų dokumentų saugojimo ir naudojimo tvarką nustato kultūros ministro patvirtinti Rankraščių ir senų bei ypač vertingų spaudinių apsaugos nuostatai.

Rankraščiai, seni, reti, ypač vertingi spaudiniai ir kiti dokumentai gali būti restauruojami bibliotekose, kurių nuostatuose numatyta restauravimo funkcija, bei kitose institucijose, turinčiose Kultūros ministerijos išduotą licenciją restauruoti kultūros vertybes.

Restauruoti rankraščius, senus, retus, ypač vertingus spaudinius ir kitus dokumentus turi teisę restauratoriai (asmenys, turintys Kultūros ministerijos suteiktą restauratoriaus kvalifikaciją), taip pat restauratorių vadovaujami asmenys.

IV. BIBLIOTEKŲ FINANSAVIMAS

26 straipsnis. Bibliotekų finansavimas

Nacionalinei Martyno Mažvydo ir valstybinės reikšmės bibliotekoms išlaikyti skiriamų lėšų dydis nurodomas Lietuvos valstybės biudžete atskira eilute.

Apskričių viešosios bibliotekos finansuojamos iš valstybės biudžeto per Kultūros ministeriją.

Rajonų ir miestų savivaldybių bei bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekos finansuojamos iš savivaldybių biudžetų. Rajonų ir miestų savivaldybių bibliotekų lėšos spaudiniams ir kitiems dokumentams įsigyti skiriamos iš valstybės biudžeto per Kultūros ministeriją. Bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekų lėšos spaudiniams ir kitiems dokumentams įsigyti skiriamos iš valstybės biudžeto per Švietimo ir mokslo ministeriją.

Kitos valstybinės ir nevalstybinės bibliotekos finansuojamos iš steigėjų lėšų.

Valstybinių bibliotekų finansavimo normatyvus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Valstybinės bibliotekų plėtojimo bei mokslinių tyrimų programos finansuojamos iš valstybės biudžeto ir kooperuotų valstybės bei bibliotekų steigėjų lėšų.

Valstybinės bibliotekos gali teikti mokamas paslaugas, kurių sąrašą nustato Kultūros ministerija.

Valstybinių bibliotekų pajamos neapmokestinamos.

V. BIBLIOTEKŲ VEIKLOS REGULIAVIMAS

27 straipsnis. Kultūros ministerijos kompetencija bibliotekų veiklos reguliavimo srityje

Įgaliotoji Lietuvos Respublikos bibliotekų valstybinio reguliavimo institucija yra Kultūros ministerija, kuri:

- 1) kartu su Bibliotekų taryba nustato bibliotekų plėtros strategiją;
- 2) rengia ir finansuoja bibliotekininkystės programas;
- 3) steigia, likviduoja, finansuoja ir kontroliuoja pavaldžias bibliotekas;
- 4) skiria pavaldžių bibliotekų vadovus, raštu derina rajonų ir miestų savivaldybių bibliotekų vadovų skyrimą ir atleidimą;
- 5) registruoja steigiamas bibliotekas;
- 6) duoda leidimą reorganizuoti ar likviduoti valstybinę biblioteką;
- 7) rengia, derina ir tvirtina bibliotekų veiklą reglamentuojančius dokumentus;
- 8) užsako ir finansuoja mokslinių tyrimų temas;
- 9) koordinuoja Lietuvos valstybinių bibliotekų veiklą, jų dalyvavimą tarpvalstybinėse bibliotekininkystės, informacijos ir dokumentacijos programose;
- 10) finansuoja rajonų ir miestų savivaldybių bibliotekų spaudinių ir kitų dokumentų įsigijimą;
- 11) finansiškai gali remti ne jos reguliavimo sričiai priklausančias bibliotekas, įgyvendinančias valstybines bibliotekų plėtros programas;
- 12) kontroliuoja, kaip laikomasi šio įstatymo ir kitų bibliotekų veiklą reglamentuojančių dokumentų;
- 13) turi teisę rinkti statistinius duomenis apie bibliotekų veiklą pagal Lietuvos Respublikos statistikos departamento patvirtintas formas;
- 14) nustato bibliotekininkų kvalifikacines kategorijas, bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos reikalavimus, tvirtina tipines pareigines bibliotekos darbuotojų instrukcijas, bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimo, perkvalifikavimo ir atestavimo tvarką, teikia pasiūlymus mokymo įstaigoms bibliotekininkų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo klausimais.

28 straipsnis. Savivaldybių kompetencija bibliotekų veiklos reguliavimo srityje

Savivaldybės pagal savo kompetenciją:

- 1) steigia savivaldybių bibliotekas, suderinusios su Kultūros ministerija, nustato savivaldybių bibliotekų tinklą;
- 2) finansuoja, kontroliuoja savivaldybių bibliotekas ir rūpinasi jų materialine baze;
- 3) raštu suderinusios su Kultūros ministerija, skiria ir atleidžia savivaldybės bibliotekos vadovus;
- 4) Kultūros ministerijai leidus, reorganizuoja savivaldybės bibliotekas.

29 straipsnis. Lietuvos bibliotekų taryba

Lietuvos bibliotekų taryba yra institucija, kuri, kaip ekspertas ir konsultantas, sprendžia svarbiausius bibliotekų veiklos klausimus. Lietuvos bibliotekų tarybą sudaro Nacionalinės, valstybinės reikšmės, regionų apskričių bibliotekų, bibliotekininkų draugijų, sąjungų, asociacijų atstovai, mokslininkai bei kiti bibliotekininkystės specialistai.

Lietuvos bibliotekų taryba teikia pasiūlymus Kultūros ministerijai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei bibliotekų plėtros strategijos, bibliotekininkystės programų ir jų finansavimo, biudžeto lėšų, skirtų bibliotekų plėtrai, paskirstymo, bibliotekų veiklą reglamentuojančių dokumentų tikslingumo ir kokybės, mokslinių tyrimų krypčių ir jų finansavimo bei kitais svarbiausiais bibliotekininkystės klausimais.

Lietuvos bibliotekų tarybos sudėtį tvirtina kultūros ministras, nuostatus kultūros ministro teikimu tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

VI. ATSAKOMYBĖ UŽ ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

30 straipsnis. Atsakomybė už Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

VII. TARPTAUTINIS BIBLIOTEKŲ BENDRADARBIAVIMAS

31 straipsnis. Tarptautinis bibliotekų bendradarbiavimas

Lietuvos Respublikos bibliotekos turi teisę užmegzti tiesioginius ryšius su kitų valstybių bibliotekomis ir kitomis institucijomis, įstoti į tarptautines bibliotekų asociacijas ir dalyvauti jų veikloje, įstatymų nustatyta tvarka keistis specialistais, spaudiniais ir kitais dokumentais tiesioginių susitarimų būdu ir pagal tarpvalstybines kultūros bendradarbiavimo sutartis.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1681](#), 2000-05-16, Žin., 2000, Nr. 43-1223 (2000-05-26), i. k. 1001010ISTAIH-1681
Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 16 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas